

Anti-Pestprotocol

SBO Jan Nieuwenhuizenschool

2018-2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Het Anti- Pestprotocol.....	4
1.1. De JNS proactief en preventief.....	4
1.2. Regels en Afspraken	5
1.3. De JNS en interventies.....	5
2. Plagen of pesten?	5
2.1. Actie.....	5
3. Vijfsporenaanpak.....	6
4. Maatregelen	8
5. Tips	9
5.1. Begeleiding van de leerling die pest (pester)	9
5.2. Begeleiding van de leerling die gepest wordt (slachtoffer)	9
5.3. Ouders van het kind dat pest (pester).....	10
5.4. Ouders van het kind dat gepest wordt (slachtoffer)	10
6. Protocol ongewenst gedrag	10
7. Links en tips	10
8. Bijlage	11

Inleiding

SBO Jan Nieuwenhuizenschool (JNS) is een Vreedzame School. Dit betekent dat de school werkt vanuit de pedagogische opvattingen van de methode 'De Vreedzame School' (DVS). De methode Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen, voor sociale competentie en democratisch burgerschap. De methode Vreedzame school beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin leerlingen zich gehoord en gezien voelen. Leerlingen krijgen een stem en leren om samen beslissingen te nemen alsook conflicten op te lossen. Leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap. Tevens staan leerlingen open voor de verschillen tussen mensen.

Incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie en agressie kunnen middels deze werkwijze deels worden voorkomen. Tijdig signaleren, het gesprek aangaan met elkaar en gepast c.q. adequaat optreden is hierin cruciaal. Dit geldt ook voor het bestrijden van pestgedrag. Vanuit de schoolvisie op sociale veiligheid kunnen onze leerlingen alleen tot leren komen binnen een goed pedagogisch klimaat.

1. Het Anti- Pestprotocol

Helaas is het werken met de methode de Vreedzame School geen garantie voor een school dat er niet wordt gepest. De methode biedt leerlingen handvatten om pesten te voorkomen en om ermee om te gaan, maar kan pesten niet voorkomen op school. Dit protocol is voor zowel leerlingen, als leerkrachten en ouders/ verzorgers.

De definitie van pesten zoals deze omschreven is in het nationaal pestprotocol luidt als volgt:

“Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (langer) in staat is/ zijn zichzelf te verdedigen. “

Het pestprotocol heeft als doel om alle leerlingen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle leerlingen in de gelegenheid met plezier naar school te gaan. We doen dat door regels en afspraken met elkaar te maken, dit is onderdeel van de Vreedzame School. Deze regels en afspraken zijn zichtbaar voor leerlingen en volwassenen. Als er zich ongewenste situaties voordoen kunnen we elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

1.1. De JNS proactief en preventief

Het programma De Vreedzame school is preventief van aard. Het zorgt voor een sociaal en moreel klimaat in een school dat preventief werkt ten aanzien van anti-sociaal gedrag, zoals pesten en buitensluiten.

Op het niveau van de leerlingen streeft het programma er naar om leerlingen te leren:

- op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen;
- constructief conflicten op te lossen;
- verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap;
- een open houding aan te nemen tegenover verschillen tussen mensen;
- volgens welke principes onze democratische samenleving is ingericht.

Leerkrachten bieden ten minste 1 keer per week een les uit de methode aan. Deze lessen worden gegeven in groep 1 t/m 8. Een grote groep leerkrachten is geschoold in de methode De Vreedzame School. Op het niveau van de ouders stimuleren wij bijeenkomsten, vanuit bijv. Kluppluz, waarbij opvoedingsvraagstukken worden besproken. Het onderwerp “pesten” wordt jaarlijks ten minste 1 keer onder de aandacht gebracht. Naast de Vreedzame Schoollessen worden er in de groepen 1 t/m 8 lessen mediawijsheid gegeven. Het doel van de lessen is leerlingen op een speelse manier leren omgaan met media.

1.2. Regels en Afspraken

De leerlingen maken samen met de leerkracht aan het begin van ieder schooljaar afspraken over hoe zij het willen in de klas. Deze afspraken worden zichtbaar in het lokaal opgehangen. Daarnaast zijn de schoolregels zichtbaar bij de hoofdingang en in alle klassen. Ook deze regels zijn geënt op de visie van De Vreedzame School.

1.3. De JNS en interventies

Wanneer er wordt gepest, moet er worden opgetreden. Wij maken onderscheid tussen plagen en pesten en komen in actie wanneer er gepest wordt.

2. Plagen of pesten?

Is een opmerking maken over iemands haar of kleding plagen of pesten? Is schelden pesten? En als je elke dag wel een keer een opmerking over dezelfde klasgenoot maakt? Is dat pesten? Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten.

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom vaak leuk en grappig. Wanneer iemand een andere leerling op een negatieve manier aanspreekt, hoeft er nog geen sprake van pesten te zijn. Een leerling kan wel eens onaardig doen, maar hoeft dan niet direct een pester te zijn.

Bij pesten ben je niet gelijk aan elkaar. De pester is vaak sterker of ouder en heeft een grote mond. Anderen kijken vaak tegen de pester op. Pesten gebeurt vaak in een groep en telkens gericht op dezelfde persoon. Pesten gebeurt vaker dan één keer, soms weken – of maandenlang. Het gebeurt meestal zo dat volwassenen het niet merken. Pesten gebeurt bewust en heeft een groot effect. De gepeste leerling voelt zich vaak eenzaam, verdrietig en bang. Pesten kan zelfs lichamelijke en psychische klachten veroorzaken.

2.1. Actie

Als pestgedrag eenmaal voorkomt op school is het van belang om zo snel mogelijk in te grijpen. De peestsituatie wordt in kaart gebracht: er is sprake van een slachtoffer, regelmatig vervelende gebeurtenissen, één of meerdere pesters, een aantal meelopers. In de klas zal zo snel mogelijk tijd besteed worden aan het onder de aandacht brengen van het onderwerp 'pesten'.

Bij signalen van pestgedrag wordt door de school/leerkracht actie ondernomen. Deze signalen kunnen worden afgegeven door leerlingen, door leerkrachten, maar ook door hun ouders. Ouders zien hun kinderen wanneer zij niet op school zijn en kunnen dan signalen oppikken. Pesten kan verder gaan dan alleen pesten op school. Ook op straat, de clubjes en op het internet (Facebook, Whatsapp, Instagram) kan gepest worden. Wanneer ouders zich

hierover zorgen maken, kunnen zij dit aangeven bij de leerkracht. Dit signaal kan een ouder ook afgeven als het niet over zijn of haar kind gaat.

3. Vijfsporenaanpak

Het waarborgen van een veilig leerklimaat in school vereist het inzetten van de lesmethode De Vreedzame School. Leidt de aanpak van deze methode en de interventies uit deze methode, bijvoorbeeld “stappenplan praat het uit” niet tot het gewenste gedrag bij bepaalde kinderen, dan volgt de ‘Vijfsporenaanpak’. Dit is een aanpak die van toepassing is op alle leeftijden en alle klassen. Deze aanpak is gericht op verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school, en is verdeeld in 5 stappen. Het stappenplan wordt in geval van pesten volledig uitgevoerd. De leerkracht kan echter in overleg met het kind, de ouders en/of directeur beslissen dat de aanpak succesvol is, waardoor hier niet noodzakelijk is alle stappen van de vijfsporen aanpak te doorlopen.

VIJFSPORENAANPAK

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
2. Steun bieden aan het kind dat pest
3. De ouders van het gepeste en pestende kind informeren en steunen
4. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem
5. De verantwoordelijkheid van de school: consequenties

STAP 1: Leerlingen lossen een ruzie/pesterij zelf (en samen) op. In de gehele school hanteren wij de volgorde:

1. “Stop, hou op, dit wil ik niet”
2. “Stop, hou op, dit wil ik niet anders ga ik naar de juf/meester”
3. “Stop, hou op, ik ga nu naar de juf/meester!”

STAP 2: Als het zelfstandig oplossen niet lukt, vraagt een leerling hulp van de leerkracht. Indien leerlingen te boos zijn om met elkaar te praten, worden zij even uit elkaar gehaald om tot rust te komen. Vervolgens gaat de leerkracht met beide partijen in gesprek en wordt er naar elkaar geluisterd. Excuses worden uitgesproken in het bijzijn van de leerkracht. Samen wordt gezocht naar oplossingen en onderlinge afspraken.

STAP 3: Bij herhaling van ruzie of pesterijen volgen er sancties die in een gesprek met de leerling worden besproken. Hiermee houden leerlingen zelf verantwoordelijkheid over de situatie en de eventuele sancties. Er kan gebruik worden gemaakt van beloningskaarten, een (tijdelijke) andere werkplek, uitsluiting van een gezamenlijke activiteit of een extra opdracht die samenhangt met de ruzie of pesterij. Een, tijdelijke, andere werkplek wordt als interventie ingezet als de rest van de groep last heeft van het gedrag van een leerling. De leerkracht kiest er dan voor de groep door te laten werken/spelen of instructie te geven en deze ene leerling af te zonderen. Er wordt een tijd afgesproken en werk meegegeven. Deze interventie kan worden toegepast in groep 1 t/m 8.

STAP 4: Bij herhaling van pesterijen of ruzies wordt er op een breder vlak in de klas aandacht besteed aan een vergelijkbare situatie. In deze stap kan een keuze gemaakt worden tussen een confronterende en niet-confronterende methode: niet confronterend (no blame) bij onderhuids pesten: in algemene zin wordt gesproken over onderwerpen als mensenrechten, kindermishandeling, oorlog en vrede. Een confronterende manier moet worden gekozen als kinderen openlijk worden gepest, fysiek of mentaal. Hierbij wordt in een klassengesprek gesproken over pesten en worden er samen regels afgesproken waar iedereen zich aan houdt.

De leerkracht informeert bij deze stap de directie en de ouders worden opgeroepen voor een gesprek. In dit gesprek worden bindende afspraken gemaakt om het pestgedrag aan te pakken

STAP 5: De JNS streeft ernaar een school te zijn waar leerlingen zich veilig voelen en waar ze plezier kunnen beleven. Er is geen ruimte voor pesten. Om pestgedrag tegen te gaan kan preventief worden gehandeld. Als er al sprake is van pesten kan een groeps- of individuele interventie plaats vinden om het pestgedrag te stoppen. Vanaf het eerste pestincident wordt een aantekening gemaakt in het digitale leerlingvolgsysteem. Dit wordt bij de zogenoemde pester gedaan, maar ook bij de leerling die gepest wordt. Indien dit geen effect heeft worden er maatregelen getroffen.

Zoals eerder aan de orde gebracht, wordt er een gesprek gevoerd met de pesters, slachtoffers en ouders. Er wordt geprobeerd om binnen de school het probleem op te lossen. Houdt dit probleem aan, dan wordt samen met ouders, leerkracht, intern begeleider en directeur geprobeerd om alsnog tot een oplossing te komen. Mocht ook dit geen effect hebben dan kan de directeur overgaan tot een passende straf, schorsing en/of verwijdering van de leerling. Dit besluit wordt genomen in overleg met het schoolbestuur (SALTO). Wanneer dit aan de orde is, wordt het volledige pestincident opgenomen in de incidentenregistratie dat de school bijhoudt.

4. Maatregelen

Passende straf

In overleg met leerkracht en ouders wordt gekeken naar een passende straf waarmee de pestende leerling zich op een andere manier bewust wordt van dat zijn gedrag niet acceptabel is. Ook heeft de straf als doel om de leerling te laten inzien wat zijn gedrag voor gevolgen heeft. Vormen van straffen waar aan gedacht kan worden zijn:

- Een werkstuk maken over pesten en de gevolgen.
- Een spreekbeurt houden over pesten in verschillende groepen.
- Een interview afnemen bij een pedagogisch hulpverlener over haar kennis op het gebied van pesten en de gevolgen.
- Een boek lezen over pesten (bv Spijt van Carry Slee) en daar een spreekbeurt over houden in verschillende groepen.

De opdracht van de straf voert de leerling thuis uit en spreekt met de leerkracht af wanneer het af is. Als het de leerling niet lukt om deze straf uit te voeren, wordt weer contact opgenomen met de ouders voor een gesprek met directie en wordt mogelijk over gegaan op een time-out/schorsing. Vanaf hier neemt de directie/bestuur het over van de leerkracht.

Time-out/ schorsing

Een time-out wordt uitgevoerd worden zonder tussenkomst van het schoolbestuur (SALTO). De directeur kan dit besluit nemen. Soms is het om letterlijk even af te koelen en soms is het om duidelijk te maken aan de leerling dat deze echt over een grens is gegaan en dat hij/zij daarom even niet gewenst is in de groep (ook om de gepeste leerling te ontzien).

Een schorsing is van tijdelijke aard, de duur van de schorsing hangt af van de ernst van de situatie. Dit besluit wordt genomen in overleg met het schoolbestuur (SALTO). Mocht het gedrag daarna zich weer voordoen, dan wordt de leerling verwijderd.

Verwijdering

Verwijdering is permanent. De leerling keert dan niet terug naar de school. De school moet voor de leerling die wordt verwijderd, een andere school hebben gevonden. Tot die tijd blijft de school verantwoordelijk voor de leerling. Ook dit besluit wordt genomen in overleg met het schoolbestuur (SALTO).

Het belang van vangnetten

Zelfs al doe je als school een krachtige poging om het pesten tegen te gaan, dan nog kan het pesten de kop op steken. In dat geval kan het slachtoffer altijd bij de leerkracht of intern schoolcontactpersoon aankloppen voor hulp.

- Anti-Pest coördinatoren: Inge Hems en Eliza van Uden.
- Intern schoolcontactpersonen: Bahar Otter en Kristi van der Beek.
- Klachtencommissie en klachtenprocedure wordt ingesteld door het bevoegd gezag van de school. Adres staat in de schoolgids, de procedure staat vermeld.

5. Tips

5.1. Begeleiding van de leerling die pest (pester)

- Praten; zoeken naar de reden van het ruziemaken/pesten.
- De leerling proberen bewust te maken van zijn/haar gedrag en de gevolgen hiervan voor anderen benoemen. Samen afspraken maken over het juiste gedrag; deze wekelijks controleren.
- Excuses aan laten bieden.
- Leerlingen leren niet meteen kwaad te worden, zichzelf leren beheersen door middel van bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.
- Ouders worden geïnformeerd/erbij betrokken en ingeschakeld om hun kind te ondersteunen.
- Indien pestgedrag aanhoudt en voorgenoemde punten niet lijken te helpen: deskundige hulp inschakelen; schoolarts, GGD, WIJLeindhoven, leerling korte tijd schorsen of in andere groep plaatsen.

5.2. Begeleiding van de leerling die gepest wordt (slachtoffer)

- Goed luisteren naar de leerling; laten weten dat de leerling bij jou terecht kan.
- Vragen stellen; hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Laat een leerling merken dat zijn of haar reactie van belang is: hoe constructiever je reageert, hoe meer effect er bereikt wordt bij de dader.
- Sterke kanten van leerling benadrukken.
- Contact onderhouden met ouders van gepeste kind.
- Aanmelden voor een sociale vaardigheidstraining of een Faalangst Reductie Training. Hierdoor kan het kind weerbaarder worden.
- Indien dit nodig is kan er professionele hulp worden ingeschakeld.

5.3. Ouders van het kind dat pest (pester)

- Probeer achter de oorzaak te komen, neem het probleem serieus. Blijf in gesprek met uw kind en de school.
- Corrigeer ongewenst gedrag, benoem goed gedrag van uw kind.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Meld uw kind aan voor een sociale vaardigheidstraining.

5.4. Ouders van het kind dat gepest wordt (slachtoffer)

- Neem het probleem van uw kind serieus, probeer achter de oorzaak te komen.
- Blijf in gesprek met uw kind, houd communicatie met uw kind open.
- Bespreek pesten meteen met de leerkracht.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleren van uw kind, complimenteren; vergroten van het zelfrespect en zelfvertrouwen.
- Stimuleer uw kind om een sport te beoefenen. Hierdoor kan het kind bouwen aan zijn zelfvertrouwen.

6. Protocol ongewenst gedrag

Grensoverschrijdend gedrag ligt in het verlengde van het anti-pestprotocol. In het schooljaar 2017-2018 is het gedragsprotocol van de JNS herijkt. Hierin wordt beschreven wat wij onder grensoverschrijdend gedrag verstaan en hoe wij hier als school mee omgaan.

7. Links en tips

www.pestweb.nl, Tips voor kinderen, ouders en leerkrachten

www.stoppestenu.nl, Tips en voorlichting over pesten voor ouders en leerkrachten

8. Bijlage

Pesten: waar kan ik terecht?

